

Všeobecná správa za rok 2018 – zhrnutie

Právne upozornenie

Táto publikácia má výlučne informačný charakter a nemusí predstavovať oficiálne stanovisko Európskej chemickej agentúry. Európska chemická agentúra nenesie zodpovednosť za použitie informácií obsiahnutých v tomto dokumente.

Táto publikácia je výťah zo Všeobecnej správy agentúry ECHA za rok 2018.

Obsahuje časti Predslov, Právny mandát, Vízia, poslanie a hodnoty agentúry ECHA a Zhrnutie správy.

Celá správa je k dispozícii v angličtine na adrese:

<https://echa.europa.eu/sk/about-us/the-way-we-work/plans-and-reports>.

Názov: Všeobecná správa za rok 2018 – zhrnutie

Referenčné číslo: ECHA-18-B-05-SK

ISBN: 978-92-9481-190-5

Kat. číslo: ED-AR-19-001-SK-N

ISSN: 2467-3005

DOI: 10.2823/064891

Dátum vydania: apríl 2019

Jazyk: SK

© Európska chemická agentúra 2019

Obálka © Európska chemická agentúra

Otázky alebo pripomienky k dokumentu môžete poslať (uvedte referenčné číslo a dátum vydania) prostredníctvom formulára žiadosti o informácie. Formulár žiadosti o informácie je k dispozícii na kontaktnej stránke agentúry ECHA na adrese:

<http://echa.europa.eu/contact>.

Európska chemická agentúra

Poštová adresa: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Fínsko

Adresa pre návštevníkov: Annankatu 18, Helsinki, Fínsko

Všeobecná správa za rok 2018 – zhrnutie

Rok 2018 bol pre agentúru ECHA výnimočný. Hlavné udalosti, ktoré sú zahrnuté v tejto všeobecnej správe, ovplyvnia naše úsilie zamerané na bezpečné používanie chemikálií, a to v súčasnosti, ako aj v budúcnosti.

Na začiatku roka prevzal vedenie agentúry ECHA nový výkonný riaditeľ Bjorn Hansen. Proces odovzdania vedenia a prechod boli bezproblémové, čo umožnilo rýchle uvedenie do komplexného systému procesov a štruktúr agentúry ECHA. Bolo to zásadne dôležité v súvislosti s tretím, májovým termínom registrácie podľa nariadenia REACH, ktorým sa ukončil prechodný režim pre látky na trhu EÚ. Teraz začíname novú kapitolu ochrany ľudského zdravia a životného prostredia pred nebezpečnými chemikáliami. Agentúra ECHA má nesmierne množstvo informácií o chemikáliách. Zároveň sme si však vedomí, že nám chýbajú dôležité bezpečnostné informácie, a v tomto smere musíme dosiahnuť zlepšenie.

Komisia v roku 2018 zverejnila druhé preskúmanie nariadenia REACH. Agentúra zanalyzovala všetky zistenia prieskumu a v nadväznosti na verejnú konzultáciu do svojho pracovného programu na rok 2019, ako aj do svojho nového päťročného strategického plánu pridala činnosti, ktoré je v súvislosti s nimi potrebné vykonať. Riadiaca rada od začiatku procesu prípravy strategického plánu v roku 2016 prispievala k jeho vypracovaniu hodnotnými informáciami. Nový strategický plán vychádza z kompetencií agentúry ECHA vo vedecko-regulačnej práci a v informačných technológiách. Tento plán, ktorý má tri strategické priority, je zameraný na hlavné regulačné úlohy agentúry ECHA v súlade s nariadeniami REACH, CLP, BPR a PIC. Ďalej je zameraný na nové úlohy, ako sú expozičné limity v pracovnom prostredí a vyhľadávač právnych predpisov EÚ o chemických látkach. Sme presvedčení, že plán bude určovať budúce smerovanie agentúry ECHA. Pomôže nám zvládnuť neistoty v súčasnosti a prekonať výzvy v budúcnosti, z ktorých spomenieme aspoň dve – nový viacročný finančný rámec či vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ.

Chceme, aby bola agentúra pripravená na nadchádzajúce výzvy, ktoré prídu zvonku v súvislosti s očakávaniami zainteresovaných strán, ale aj znútra. So zreteľom na to agentúra venovala značné úsilie analýze svojej štruktúry a identifikácii možných zlepšení, ktoré jej pomôžu čo najlepšie plniť nový strategický plán. Jej úsilie a všetky procesy sú teraz sústredené podľa kompetencií. Sme presvedčení, že táto reorganizácia nám pomôže vykonávať prácu efektívnejšie a prevziať nové úlohy koherentnejším spôsobom.

V roku 2018 sa podarilo dosiahnuť aj ďalšie povzbudivé úspechy, ktoré vám v tejto správe približujeme. Správa je venovaná aj smerovaniu našej práce v budúcnosti a spolu so zamestnancami agentúry ECHA a zainteresovanými stranami sa veľmi tešíme na riešenie výziev, ktorým budeme čeliť.

„Prišiel som do vyspelej a agilnej organizácie, ktorá mi umožnila veľmi rýchlo sa zapojiť do dosahovania spoločného cieľa trvalo udržateľnej regulácie chemikálií.“

Bjorn Hansen
Výkonný riaditeľ

Bjorn Hansen
Výkonný riaditeľ

Sharon McGuinness
Predsedkyňa riadiacej rady agentúry ECHA

Právny mandát agentúry ECHA

Európska chemická agentúra (ECHA) je orgán Európskej únie (EÚ) zriadený 1. júna 2007 nariadením (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH).

Agentúra ECHA bola zriadená na účely riadenia a v niektorých prípadoch na realizáciu technických, vedeckých a administratívnych aspektov nariadenia REACH a na zabezpečenie konzistencie na úrovni EÚ. Zriadená bola aj na účely riadenia úloh týkajúcich sa klasifikácie a označovania chemických látok, ktoré sa od roku 2009 riadia nariadením o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 o CLP].

Mandát agentúry ECHA bol v roku 2012 rozšírený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 528/2012 o sprístupňovaní biocídnych výrobkov na trhu a ich používaní – nariadenie o biocídnych výrobkoch (BPR).

V roku 2012 nadobudlo účinnosť aj prepracované znenie nariadenia o udeľovaní predbežného súhlasu po predchádzajúcom ohlásení (PIC) [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 649/2012 o vývoze a dovoze nebezpečných chemikálií]. V roku 2014 boli niektoré úlohy týkajúce sa PIC prenesené zo Spoločného výskumného centra Európskej komisie na agentúru ECHA. Tieto legislatívne akty sú uplatniteľné vo všetkých členských štátoch EÚ bez potreby transpozície do vnútroštátneho práva.

Poslanie, vízia a hodnoty agentúry ECHA

Poslanie agentúry ECHA¹

Spolu s našimi partnermi sa usilujeme o bezpečné používanie chemikálií.

VÍZIA AGENTÚRY ECHA

Chceme byť centrom poznatkov o udržateľnom riadení chemikálií, ktoré slúži širokému rozsahu politik EÚ a celosvetových iniciatív v prospech občanov a životného prostredia.

Hodnoty AGENTÚRY ECHA

Transparentnosť

Aktívne zapájame svojich regulačných partnerov a zúčastnené strany do našich činností a pri našom rozhodovaní postupujeme transparentne. Sme zrozumiteľní a môžete nás ľahko kontaktovať.

Nezávislosť

Sme nezávislí od všetkých vonkajších záujmov a naše rozhodovanie je nestranné. Pred prijatím mnohých rozhodnutí otvorene konzultujeme s verejnosťou.

Dôveryhodnosť

Naše rozhodnutia sú vedecky podložené a dôsledné. Základnými kameňmi našich činností sú zodpovednosť a bezpečnosť dôverných informácií.

Efektívnosť

Orientujeme sa na cieľ, sme oddaní cieľu a vždy sa snažíme o uvážené využívanie zdrojov. Uplatňujeme vysoké štandardy kvality a dodržiavame termíny.

Závazok voči kvalite života

Podporujeme bezpečné a udržateľné používanie chemických látok s cieľom zvýšiť kvalitu života ľudí v Európe a chrániť a zlepšovať kvalitu životného prostredia.

¹ Poslanie a vízia agentúry ECHA boli počas roka 2018 aktualizované. Nové poslanie a vízia sú účinné od januára 2019.

Hlavné úspechy v roku 2018

Po desaťročnom období registrácie, ktoré bolo ukončené úspešným zvládnutím posledného termínu registrácie podľa nariadenia REACH v roku 2018, má teraz ECHA údaje o všetkých registrovaných látkach na trhu EÚ. Agentúra ECHA môže teraz spolu s členskými štátmi používať svoj jedinečný zdroj informácií o chemikáliách na určenie toho, ktoré látky možno považovať za bezpečné a pre ktoré sú nevyhnutné ďalšie regulačné opatrenia. Hoci sa situácia výrazne zlepšila v porovnaní s tým, ako to bolo pred registráciou podľa nariadenia REACH, aj naďalej je jasné, že v prípade mnohých látok kvalita informácií neumožňuje dospieť k okamžitým záverom.

Preto bude musieť agentúra ECHA zintenzívniť svoje úsilie zamerané na zlepšenie úrovne dodržiavania požiadaviek, pokiaľ ide o informácie predkladané subjektmi v odvetví. Cenný príspevok preskúmania nariadenia REACH Európskej komisie² pomohol zamerať priority agentúry ECHA na oblasti, v ktorých môže práca agentúry najviac prispieť k ochrane ľudského zdravia a životného prostredia.

Pri vývoji a finalizácii nového strategického plánu na roky 2019 až 2023 sa agentúra pripravila na budúce výzvy a efektívne a účinné vykonávanie úloh vyplývajúcich z nariadení REACH, CLP, BPR a PIC spolu s prácou v nových kľúčových oblastiach vrátane úloh súvisiacich s toxikologickými centrami, expozičnými limitmi v pracovnom prostredí, rámcovou dohodou o odpadoch, vyhľadávacom právnych predpisov EÚ o chemikáliách a perzistentnými organickými látkami.

ČINNOSTI

- Fáza **registrácie podľa nariadenia REACH bola ukončená** bez spôsobenia narušenia trhu. Spoločnostiam bola poskytnutá pomoc pri registrácii 28 357 dokumentácií a využili aj intenzívnejšiu pomoc pri príprave svojej registračnej dokumentácie. Agentúra ECHA bude hľadať spôsoby, ako zlepšiť úroveň dodržiavania požiadaviek.
- Spoločnosti mohli do **termínu registrácie v roku 2018** svoju registračnú dokumentáciu predkladať s použitím IT nástrojov a podpory. Agentúra ECHA má teraz k dispozícii údaje o väčšine používaných chemikálií na trhu EÚ a prístup k nim aj spolu s členskými štátmi.
- **Zverejnené boli kľúčové údaje o chemikáliách** vrátane všetkých registračných informácií predložených v rámci termínu registrácie v roku 2018, ako aj hodnotiace správy o biocídnych výrobkoch a zhrnutia vlastností výrobku v prípade autorizovaných výrobkov. Agentúra ECHA uskutočňuje kroky s cieľom zlepšiť využívanie údajov, ktoré počas rokov zhromaždila.
- Agentúra vyvinula prístup na mapovanie chemického priestoru látok registrovaných podľa nariadenia REACH s cieľom podporiť plnenie cieľov **integrovanej regulačnej stratégie** a zvýšiť transparentnosť, pokiaľ ide o primerané spôsoby, akými príslušné orgány riešia všetky látky na trhu EÚ. To pomôže dosiahnuť ciele Svetového samitu o trvalo udržateľnom rozvoji na rok 2020.
- Agentúra ECHA sa naďalej sústreďovala na vytváranie informácií potrebných na objasnenie dlhodobých **účinkov látok na ľudské zdravie a životné prostredie** a zefektívnila hodnotenie zameraním sa na skupiny látok. Jednotlivé návrhy rozhodnutí sa teraz posielajú všetkým hlavným registrujúcim látkam v danej skupine látok. Agentúra sa pripravuje na riešenie nedostatočného dodržiavania požiadaviek, ako aj obáv, ktoré vyplynuli z verejných diskusií k tejto otázke.
- V súvislosti so stavom rozhodnutí o posúdení látok Agentúra ECHA poskytovala subjektom a zainteresovaným stranám úplnú **transparentnosť** prostredníctvom príslušných aktualizácií zverejnených na webovom sídle agentúry.
- V úzkej spolupráci s členskými štátmi boli chemicky príbuzné **látky registrované v množstve nad 100 ton ročne zoskupené** – čím sa prispelo k zlepšeniu pochopenia chemického priestoru a podľa potreby aj k vykonávaniu účinnej a koherentnej regulačnej činnosti.

² Všeobecná správa Európskej komisie o vykonávaní nariadenia REACH v praxi a preskúmaní určitých aspektov, COM(2018) 116 final je k dispozícii na adrese: https://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/reach/review_en.

- Do zoznamu **kandidátskych látok** bolo pridaných 16 nových látok. Odporúčania na zaradenie do **autorizačného zoznamu** boli vydané v prípade siedmich látok v dôsledku hrozby, ktorú predstavujú pre zdravie a životné prostredie. Uskutočnili sa prípravy na prijatie novej vlny žiadostí o autorizáciu.
- ECHA vypracovala rekordne vysoký počet **návrhov na obmedzenie**, z ktorých niektoré boli úplne nové, ako napríklad návrh týkajúci sa mikroplastov.
- Agentúra ECHA urýchlila zmysluplné, informované a inovačné **nahrádzanie** prostredníctvom zlepšenia prístupu k verejným databázam chemických látok, čím sa zvýšila kapacita členských štátov a zainteresovaných strán na analýzu alternatív, ako aj prostredníctvom zlepšenia možností na vytváranie sietí.
- Trend predkladania dokumentácie na základe **harmonizovanej klasifikácie a označovania** sa zvýšil približne o 50 %, a to najmä vďaka predloženej dokumentácii týkajúcej sa účinných látok v oblasti ochrany rastlín a biocídnych výrobkov.
- Subjektom v odvetví bol poskytnutý prvý súbor nástrojov harmonizovaného oznamovania informácií o nebezpečných zmesiach pre **toxikologické centrá** a práce na centrálnom portáli oznámení pokročili.
- Na účely zrýchlenia **kontrolného programu pre biocídne výrobky** začala agentúra ECHA poskytovať včasnejšiu a intenzívnejšiu podporu členským štátom. Boli vydané prvé autorizácie Únie, ktoré umožňujú spoločnostiam získať autorizáciu pre celý trh EÚ na základe jednej žiadosti.
- Zvýšenie kvality regulačných informácií v oznámeniach o vývoze predložených podľa nariadenia PIC umožnilo orgánom tretích krajín vydávať rozhodnutia na základe lepších informácií.
- V nadväznosti na štúdiu uskutočniteľnosti vykonanú v prvej fáze projektu sa agentúra ECHA rozhodla pustiť do zostavovania **vyhľadávača právnych predpisov EÚ o chemikáliách**.
- **Monitorovacie stredisko EÚ pre nanomateriály** bolo ďalej rozšírené o informácie týkajúce sa výskumu a inovácie.

RIADENIE

- **Nový strategický plán**, ktorý prijala riadiaca rada, ako aj **preskúmanie organizačnej štruktúry** pomohli agentúre pripraviť sa na budúce výzvy. Nové priority spolu s novou komunikačnou stratégiou, ktoré sa pripravujú, úzko prepájajú úsilie agentúry ECHA s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja OSN.
- **Nový výkonný riaditeľ** agentúry ECHA nadviazal na pevné komunikačné toky a vzťahy s inštitúciami, členskými štátmi a so zainteresovanými stranami predchádzajúceho výkonného riaditeľa.
- **Prácu výboru** sa darí úspešne riadiť vďaka pokračujúcemu vysokému odhodlaniu a úsiliu členov a odborníkov členských štátov.
- Hlavné projekty zamerané na presadzovanie právnych predpisov, ktoré koordinovalo **fórum**, boli zamerané na povinnosti týkajúce sa ochrany spotrebiteľov a pracovníkov, pričom sa zistilo, že informácie o nebezpečenstvách chýbajú hlavne v prípade chemikálií predávaných online a že nedostatky sa vyskytujú v bezpečnostných údajoch, ktoré sa poskytujú pracovníkom.
- Sieť **HelpNet** poskytovala pomoc spoločnostiam pri plnení povinností v súvislosti s termínom registrácie podľa nariadenia REACH v roku 2018 a so včasným predložením registračných dokumentov.
- **Sieť bezpečnostných úradníkov** rozšírila bezpečnostný model prístupu k databázam agentúry ECHA pre jednotlivých odborníkov zapojených do výborov agentúry.
- **Financie**: Systém zloženého financovania, ktorý je kombináciou príjmu z poplatkov a vyrovnávacieho príspevku, predstavoval v roku 2018 osobitnú výzvu. Bolo to spôsobené nepredvídateľnosťou registračných objemov vyplývajúcich z termínu registrácie podľa nariadenia REACH. V dôsledku toho sa objemy príjmov rôznili – objem príjmov podľa nariadenia REACH bol vyšší, ako sa očakávalo, a podľa nariadenia BPR zase nižší.
- Zavedená bola nová **stratégia ľudských zdrojov** s cieľom usmerniť dlhodobý vývoj agentúry v oblasti ľudských zdrojov.
- Podarilo sa dosiahnuť pokrok vo vykonávaní iniciatív týkajúcich sa **formovania budúcnosti** agentúry ECHA.